

Закључци Регионалне конференције тужилаца о сарадњи и процесуирању ратних злочина

18-19.09.2023. године

Тужилаштво Босне и Херцеговине је 18. и 19. септембра 2023. године било домаћин састанка тужилаца из земаља регије о сарадњи у процесуирању ратних злочина. Учешће на састанку, одржаном на високом нивоу, узели су још и представници/це Државног одвјетништва Републике Хрватске¹, Јавног тужилаштва за ратне злочине Републике Србије, Специјалног тужилаштва Црне Горе, тужилаштва из Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко дистрикта БиХ, као и Тужилаштва Међународног резидуалног механизма за кривичне судове (МРМКС). Састанак је сазван и организован у сарадњи с Развојним програмом Уједињених нација (UNDP) уз подршку Европске уније.

Учесници су се сагласили о сљедећим препорукама и закључцима:

1. Настојати закључити споразуме о сарадњи у вези подршке свједоцима између тужилаштва земаља регије међу којима није закључена ова врста споразума.
2. Одредити контакт особу свих тужилаштва у регији и Тужилаштва МРМКС-а који могу директно комуницирати.
3. Размијенити податке између тужилаштва регије у вези већ постојећих замолици за међународну правну помоћ које су упућене надлежним органима земаља регије, а на које још није одговорено и које се односе, прије свега, на испитивања осумњичених и уступање кривичног гоњења у друге земље. Исте податке учинити доступним Тужилаштву МРМКС-а.
4. Наставља се подршка Тужилаштва МРМКС-а свим канцеларијама регије. Подршка би се, прије свега, огледала у посредовању у рјешавању питања која се тичу предмета са процесном сметњом (недоступна лица) и најкомплекснијих предмета, те подршка свакој канцеларији регије у смислу достављања потребне документације и друге врсте асистенције, све ради што ефикаснијег поступања у предметима ратних злочина тужилаштва земаља регије.
5. Тужилаштва у регији требају идентификовати подручја у којима је потребна директна помоћ Тужилаштва МРМКС-а, те обавијестити све тужиоце тужилаштва у регији који поступају у предметима ратних злочина да се, уколико желе прикупити одређене податке о свједоцима са додијељеним заштитним мјерама од стране МКСЈ-а, прво консултују са Тужилаштом МРМКС-а како би се заједничким трудом усмјерили на добивање детаљнијих информација и покретање одговарајућег поступка пред судским вијећем МРМКС-а о измјени заштитних мјера.
6. Наставити рад и интензивирати размјену података у вези несталих лица између тужилаштва земаља регије.

¹ Учесници/це Државног одвјетништва Републике Хрватске су присуствовали регионалној конференцији у статусу посматрача, те нису учествовали у усвајању закључака конференције.

7. У предметима у којима постоји застој у поступању, тужилаштва ће у складу са својом надлежношћу и овлаштењима предвиђеним законима о међународној правној помоћи у кривичним стварима, тражити од других надлежних органа, који поред тужилаштва учествују у процесу поступања по замолницама за пружање међународне правне помоћи, да ажурније поступају.

8. Разматрати могућност уступања предмета – кривичног гоњења у земље регије у фази истраге, односно у што ранијој фази поступка. Делегације су се сложиле да развију конкретне планове за уступање тих предмета. Представници тужилаштва су још једном исказали спремност да заједнички раде на проналажењу решења за све преостале препреке и изазове у процесуирању уступљених предмета.

9. Суђење у одсуству, у државама у којима је то законски дозвољено само у случају када постоје нарочито оправдани разлози да се окривљеном суди иако је одсутан, у складу је са стандардима Европског суда за људска права. Када се оцијени да други објективно утврђени разлози, у првом реду задовољење правде за жртве, протек времена, могућност потраживања имовинскоправног захтјева из имовине окривљеног надвладавају процесну потребу присуства окривљеног у кривичном поступку, предлагаће се суђење у одсуству. Уступање доказа или кривичног гоњења тужилаштву земље у којој окривљени борави и даље постоји као реална и кориштена могућност, те алтернатива суђењима у одсуству.

10. Препознат значајан напредак у транспарентности тужилаштва у регији у вези процесуирања предмета ратних злочина кроз чињење доступним анонимизираних одлука које доносе тужилаштва. Поједина тужилаштва остварују транспарентност подношењем саопштења којима се објављују одређене информације о поступању у предметима ратних злочина, чиме се значајно доприноси информисању јавности. Проактиван приступ у обавјештавању јавности значајно доприноси повјерењу јавности у рад правосуђа, став је учесника конференције, те подржавају све приједлоге UNDP-а у вези потребе за додатним едукацијама о транспарентности у правосуђу.

11. Наставити регионалну сарадњу у процесуирању ратних злочина и поспјешити односе сарадње кроз подршку Тужилаштва МРМКС-а, UNDP-а уз подршку ЕУ и других међународних организација, те у том смислу интензивирати и регионалне састанке са тужиоцима који поступају у предметима како би се на што бољи начин остварила сарадња и међусобна подршка канцеларија тужилаштва регије.